BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL { In România 8 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 320 Marți 21 Noembrie 1939
8 Pagini P

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

O jumătate de veac

Am subliniat zilele trecute, dintr'una din cuvântările rostite la Cluj de un membru al guvernului, capitolul referitor la ideea națională care constitue „temeiul cel dintâi al Frontului Renașterii Naționale".

Vrem un naționalism activ și stăruitor, nu în formă ci în fond, s'a spus, adăogându-se că trebue recâștigat terenul pierdut, în deosebi în domeniul economic unde trebue îndrumat tineretul, care ar fi format azi doar în speranța căpătării unei slujbe la stat.

Precizare cuminte și plină de adevăr, a cărei realizare practică întârzie mereu, din motive bine cunoscute, pentru că problema este în permanență de actualitate de mai bine de o jumătate de veac.

In Februarie 1879, Petre Carp arăta în Cameră, greșala românilor de a se îndrepta exclusiv spre funcțiunile de stat, lăsând străinilor locurile libere în activitatea economică a țării.

„Vina nu e a lor, vina e a noastră. E timpul să ne deșteptăm" erau cuvintele care au răsunt în Parlamentul țării acum o jumătate de secol și statisticile oficiale ne arată că s'a făcut atât de puțin în acest timp încât problema rămâne tot atât de gravă, poate mai mult, și azi ca în 1879.

Aritmetica progresivă a cifrelor statistice, în domeniul economic mai ales, arată că problema nu mai poate fi amânată cu nici un chip.

Susținând și proteguind pe ai tăi pe tărâmul activității practice, nu e nevoe nici să nedreptățești, nici să nemulțumești pe altcineva. Dar e nevoe de o acțiune de promovare a elementului etnic național, dacă dorim cu adevărat să dăm națiunii dominante locul ce i se cuvine în viața economică a țării.

Arătând zilele trecute că totul pornind dela lipsa de credit și capital resimțită de cei cari vor să facă o întreprindere nouă, ori să intensifice cultura pe pământul pe care îl au, soluțiunea firească este sprijinul financiar pe care colectivitatea trebue să-l acorde în primul rând românilor.

Am citat însă faptul că agricultorii și meseriașii, în mare parte români, sunt aproape complet desconsiderați la capitolul creditelor, în raport cu industriașii, în mare parte străini.

Am publicat doar cifrele dintr'o singură lună a anului în curs, spre a se vedea câte împrumuturi s'au dat prin intermediul băncilor, din banii colectivității însă, la portofoliul admis la scont de institutul nostru de emisiune.

Spre a nu se crede că e vorba doar de o situație excepțională, izolată, în acea lună a anului pe care îl trăim, revenim cu date arătând o medie lunară din buletinul statistic al României:

In 1932: agricultorii au obținut 434 milioane, meseriașii 37, industriașii 1 miliard 657 milioane.

In 1937: agricultorii 60 milioane, meseriașii 4 milioane, industriașii 1 miliard 97 milioane.

In 1938: agricultorii 132 milioane, meseriașii 6 milioane, industriașii 1 miliard 406 milioane.

Cifrele sunt concludente și de aceea socotim că este de datoria celor cari, convinși de necesitatea rezolvirii imediate a problemei, vor să meargă pe tărâmul înfăptuirilor practice, să cerceteze ce proporție de români a beneficiat de creditele acordate din banii tuturora.

Simpla citire a datelor și cifrelor va convinge pe fiecare că există un vechi defect de organizare ce nu mai poate dăinui, dacă vrem cu adevărat să servim ideea națională și să sprijinim eforturile românilor în domeniul economic, unde, din nefericire, cei proaspăt veniți în țară au luat locurile ce se cuveneau, pe sfântă dreptate, autohtonilor.

Ce crede o „țară mică"

de I. LUGOSIANU

In ședința de Joi a Camerei Lorzilor, aducând omagii Reginei Wilhelmina și Regelui Leopold pentru nobila lor inițiativă, Lordul Snell a folosit acest prilej spre a face elogiul micilor națiuni, care au contribuit întotdeauna la buna stare internațională. Camera Inaltă a primit cu vii aplauze aceste cuvinte de laudă.

Constatările eminentului parlamentar englez sunt exacte și aprecierile sale fără îndoială meritate. Cu rare excepții, în timpurile noastre, țările așa numite mijlocii sau mici au fost în Europa elemente de pace, de ordine și prosperitate. Mai ales după ce transformările politice și teritoriale ale ultimelor decenii le-au așezat în hotarele lor naționale și strategice, ele au născut la liniște și bună înțelegere în politica lor externă, la bună stare economică și propășire socială în politica lor internă.

Aceste țări sunt mici prin teritoriul și numărul populației lor. Nu sunt mici nici prin trecutul lor, nici prin rolul lor în istoria civilizației europene, nici prin calitatea rasei sau prin înălțimea năzuințelor lor. Multe din ele n'au luat o mai mare desvoltare teritorială sau numerică, fiindcă au stat de pază în cursul veacurilor pe hotarele civilizației europene; fiindcă au sângerat prea mult în lupta lor pentru libertățile naționale sau fiindcă geografia le-a așezat pe teatrul de luptă al concurenței istorice dintre egemoniile europene. Dar pământul lor rămâne nobil; sângele lor rămâne prețios și dreptul lor la existență și la libertate rămâne sacru.

Deși mai întinsă, mai populată și mai bogată de cât mijlocia țărilor mici europene, România continuă să fie vecina și tovarășa lor de jertfe trecute și de năzuinți viitoare, în clasificația internațională de astăzi. Dealungul secolelor întunecate de suferință, de luptă și de muncă, ea a făcut prea multe sacrificii ca să nu înțeleagă deplin întreaga valoare a unității ei naționale și să nu considere intangibil patrimoniul ei teritorial de astăzi.

Imprejurarea că țara noastră a trăit în prea aspre condiții în trecut ne face însă în acelaș timp să aspirăm la pace astăzi, ca și mâine, cu o sinceritate desăvârșită. Dar o experiență seculară ne-a format totdeodată convingerea că existența noastră națională nu atârnă de bunăvoința altora, ci de hotărîrea noastră de a o apăra. Mai presus de orice deosebiri de vederi trecătoare între noi, această hotărâre este o hotărâre românească unanimă. Ea nu este o expresie retorică. E o realitate politică isvorâtă din toate suferințele istoriei noastre și din toate nădejdile noastre de viitor. Ea e simplă și cinstită, fără fraze, cum se cuvine unui neam de țărani, care știu prețul pământului lor, care sunt pașnici de felul lor, dar care au obișnuința liniștită a primejdiei. De aceia suntem inaccesibili la ideia păcii prin concesiuni teritoriale, fie că ea și-ar avea origina în bune intenții străine de realități, fie că ar fi o simplă reeditare a vechilor revendicări revizioniste cunoscute. Am spus-o nu de mult și o repetăm și astăzi: cum n'avem nimic de cerut de la nimeni, n'avem nimic de dat nimănui.

Sunt abia câteva luni, de când refuzam să primim o sporire de teritoriu în Ucraina carpatică, deși ea ni-ar fi adus mai multe sate românești, numai spre a da dovada moderației noastre, într'o vreme turbure, când poftele și ispitele nu cunosc măsură. Dar dacă nu înțelegem să râvnim la teritoriul altora, nu înțelegem să admitem nici un fel de transacții asupra teritoriului nostru, în care necesități strategice hotăritoare se unesc indisolubil cu drepturi naționale intangibile.

Pacea, da. O vrem cu toată probitatea și cu toată hotărîrea. Lucrăm și azi, ca și eri pentru buna înțelegere între națiuni și în deosebi pentru destindere și pace cu vecinii. Am acordat minorităților noastre cel mai larg regim de libertăți, pe care acestea îl au undeva în Europa și suntem siguri că toate aceste minorități ar fi puse la o foarte grea încercare, dacă li s'ar înfățișa problema unui transfert de populații de pe pământul acestei țări, unde au deopotrivă pământ, libertate și bună stare.

Suntem gata să contribuim la alcătuirea unui bloc de neutri pentru păstrarea păcii față de conflictul actual. Vom fi dispuși mâine să examinăm, în cel mai larg spirit de înțelegere, posibilitățile de grupare regională în măsură să asigure o liniște și bună vecinătate permanentă în această zonă europeană. Asemenea preocupări nu ni sunt dictate nici de teamă, nici de slăbiciune, ci numai de conștiința că, fiind supuse acelorași primejdii, toate națiunile din această regiune a continentului au față de ele insele și față de vecinii lor, datoria să pună mai presus de orice interesul comun al păcii.

Pentru Statele mici, ca și pentru Marile Puteri, pământul național nu poate însă fi obiect de târguială. E necesar ca acest lucru să fie limpede înțeles pretutindeni pentru ca politica de iluzii sterpe să facă loc unei politici de realități rodnice.

ASPECTE ACTUALE...

Trupe de recunoaștere germane înaintează sub focul artileriei franceze

PROMOVAREA ELEMENTELOR TINERE

de N. BATZARIA

Am scris mai de mult un articol, în care arătam că și pentru noi, românii, trebue să existe un „spațiu vital", dar nu de cuceriri teritoriale, ci de influență culturală și civilizatoare. Spuneam în esență că România are chemarea de a fi pentru statele și popoarele din Răsărit — din Răsăritul european și Răsăritul asiatic — un focar dătător de cultură, răspânditor de știință și de idei înalte. Suntem doar în această parte de pământ reprezentanții geniului creator și strălucit al latinității.

De altfel, trecutul — trecutul mai îndepărtat și trecutul mai apropiat — constitue o dovadă că acest rol al României și al poporului român nu este o iluzie și nici o imposibilitate. In trecutul mai îndepărtat, popoarele creștine din Balcani, lipsite de viață liberă, își îndreptau privirile și nădejdile spre Țările Românești, așteptând de aici zile mai bune pentru ele.

In așteptarea unor astfel de zile, aici căutau și găseau adăpost și ocrotire cărturarii și păstorii lor sufletești, precum în orașele din Muntenia și din Moldova se înjghebau comitete revoluționare, se alcătuiau asociații culturale și se înființau ziare și reviste, care luptau pentru renașterea națională și politică a popoarelor respective din Peninsula Balcanică.

Se știe doar că în fostele principate românești s'a ridicat steagul luptei pentru independența Greciei. Tot aici s'a zămislit renașterea națională, culturală și politică a Bulgariei. Reamintim în privința aceasta un fapt caracteristic: Academia actuală dela Sofia este continuarea „Societății literare bulgare", înființată la Brăila cu mai mulți ani mai înainte de liberarea Bulgariei.

In baza acestui trecut, a cărui cercetare amănunțită ar da materie pentru volume întregi, în baza situației ce ocupă România, căreia nu i se poate atribui niciun fel de veleități de însușire de teritorii străine și nici de vreun imperialism periculos pentru vecini, spațiul vital cultural al României poate deveni o realitate.

Să mi se îngăduie a adăuga, în sprijnul credinței noastre, că articolul nostru, la care ne-am referit mai sus, a avut un răsunet îmbucurător, cu toate că gravele evenimente internaționale au îndreptat atenția și îngrijorările spre alte chestiuni.

Avem însă prilejul să constatăm că, în legătură cu problema pusă de noi, s'au produs unele manifestări de natură să-i înlesnească deslegarea, deslegare ce nu e cu putință decât prin o cât mai serioasă pregătire și o mai grijulie promovare a forțelor intelectuale.

Așa, de pildă, un membru al guvernului a fixat ca un punct capital de activitate promovarea elitelor. „Cei mai buni ai națiunii, a spus d-sa în esență, să aibă putința de a ajunge la desvoltarea deplină și la manifestarea completă a personalității lor".

In lumina acestor idei, merită să fie relevat interesantul studiu „Problema generațiilor în medicina românească", datorat d-lui profesor dr. P. Tomescu, profesor la facultatea de medicină. In acest studiu, d-sa face o constatare ce nu poate fi primită cu sentimente de mulțumire, dar care e cu atât mai prețioasă, cu cât vine de sus în jos, adică dela un profesor universitar, care — personal — nu este interesat în cauză.

Este constatarea că există la noi atâtea talente reale, atâtea energii tinere, oameni bine pregătiți, cari, ori nu sunt utilizați de loc, ori, dacă se recurge și la dânșii, sunt menținuți în „situații minore". Are deci toată dreptatea când spune că „oamenii bine dotați ai fiecărei generații trebuesc folosiți pentru aportul de progres, pe care îl pot aduce".

Firește, adevărul cuprins în dezideratul d-lui profesor Tomescu este simplu, înțelegându-se oarecum dela sine. Totuși, este nevoie să fie reamintit și să se atragă asupra lui atenția celor în drept pentru a deveni o realitate. E o pierdere mare pentru știință, pentru creația științifică să fie lăsate fără folos și în mod permanent în „situații minore" talentele tinere.

In acelaș timp, folosindu-le, punându-le la locul ce li se cuvine, se contribue în mod apreciabil și la crearea cadrelor necesare pentru cucerirea spațiului vital cultural, de care ne-am ocupat.

N. BATZARIA

Intervenția Italiei și Spaniei

pentru respectarea integrității teritoriale a Olandei

Cum s'au produs cele două demersuri

Bruxelles, 18 (Rador). — Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Ziarele belgiene reiau Sâmbătă comentariile în legătură cu știrea după care guvernele spaniol și italian ar fi comunicat de curând, pe cale diplomatică normală, guvernului german interesul pe care aceste două țări îl poartă respectării integrității teritoriale a Belgiei și a Olandei.

Ziarul afirmă în sfârșit că cele două demersuri s'ar fi produs încă de Luni.

Asupra aceleiași chestiuni agenția „Belga" se exprimă în modul următor:

„Cercurile autorizate refuză să facă vreo declarație, am aflat totuși că nu s'a produs un demers comun ci după demersuri separate, probabil însă de comun acord".

O mare comandă

de motoare de avioane a Statelor-Unite

Washington, 18 (Rador).— Ministerul de război a comandat dela uzinele „Pratt-Whitney" motoare de avioane în valoare de 13.000.000 dolari.

—=x⊙●⊙x=—

Ziar comunist interzis în Belgia

Bruxelles, 18 (Rador). — Printr'o decizie a guvernului belgian, a fost interzisă circulația, punerea în vânzare și distribuirea ziarului comunist „La Vois du Peuple".

-=x⊙●⊙x=—

Comisia bugetară a Societății Națiunilor se întrunește la 4 Decembrie

Geneva, 18 (Rador). — *Intrucât majoritatea statelor membre ale Societății Națiunilor a acceptat propunerea guvernelor Olandei și Suediei de a înlocui sesiunea Adunării printr'o reuniune a comisiunii bugetare a Societății Națiunilor, această comisiune se va întruni la Geneva în ziua de 4 Decembrie*

Aviațiile franceză și engleză vor fi puse sub comandament unic

Paris, 18 (Rador). — Corespondentul agenției Reuter cu trupele britanice din Franța crede a ști că aviațiile franceză și britanică vor fi puse sub comandament unic.

Comandantul va fi un ofițer superior britanic.

Se prevede că odată cu această unificare a forțelor aviatice franco-britanice se va produce și o schimbare radicală în strategia aeriană. Este probabil că cele două forțe aviatice vor lua inițiativa de aci înainte în purtarea războiului aerian.

In viitor raidurile de recunoaștere și atacurile vor fi date de escadrile în care vor intra atât avioane franceze cât și britanice.

SCRISORI DIN LONDRA

COMENTARII IN JURUL MEDIAȚIEI MONARHILOR BELGIEI ȘI OLANDEI

de AUGUR

Londra, Noembrie.

Nu uităm oferta de mediație făcută de Regina Willhelmina și de Regele Leopold. Marea Britanie respectă pe cei doi Suverani pentru curajul lor. Trebue să ai, în adevăr, curaj, spre a încerca să mijlocești astăzi între Mari Puteri, care au scopuri de războiu atât de diametral opuse, cum sunt cele anglo-franceze de o parte și ale Germaniei de cealaltă. Dealtfel, la Londra, vrem să credem că această colaborare a celor doi suverani indică existența unui spirit care a influențat sforțările Belgiei și Olandei, nu numai spre a recomanda pacea celorlalți, ci și pentru apărarea lor.

Care este, în fond, punctul de vedere al Londrei asupra acestui punct delicat al apărării păcii în Țările de Jos? El se traduce prin formula: Neutralitatea Belgiei și Olandei face un singur bloc. Dacă neutralitatea uneia din aceste două țări suferă o atingere, imediat, în aceeaș măsură, este amenințată și neutralitatea celeilalte. Cu alte cuvinte, punctul de vedere britanic este că belgienii și olandezii își datoresc ajutor reciproc, în cazul unei primejdii. Nu este menirea noastră să dăm sfaturi monarhilor, nici guvernelor, care dau dovadă de o mare înțelepciune, în împrejurări extrem de grele. Un lucru este, totuși, sigur: Marea Britanie, în ceeace o privește, va trage concluziile inevitabile din faptul că în ochii săi, neutralitatea Belgiei și Olandei constituie, în practică, un tot indivizibil.

Pot să se producă faptele următoare: Olanda poate fi invadată, în timp ce neutralitatea Belgiei să fie respectată pentru moment. Cele două țări să fie atacate simultan. Belgia să sufere invazia, în timp ce Olanda Olandei să rămână în suspensie. Evident, există și posibilitatea ca niciuna din aceste alternative prevăzute să nu se producă. Dar atunci, toată lumea rămâne pe poziție.

In primul caz, admițând că întăriturile centrale la sud de Zuyderzee rezistă, germanii ar reuși să-și instaleze în nordul Olandei aerodromuri și baze submarine, care ar ușura foarte mult operațiunile contra Angliei. Neutralitatea Belgiei, dacă este menținută cu toate argumentele pe care le-am citat, va fi favorabilă pentru Germania și opusă intereselor olandeze, ca și intereselor anglo-franceze, pentru că o Belgie neutră ar împiedeca Franța să vină în ajutorul Olandei. Guvernul din Bruxelles nu trebuie să fie surprins văzând Londra și Parisul că trag concluzii utile dintr'o asemenea stare de lucruri.

In al doilea caz, care este situația când una din cele două țări ar veni în ajutorul celeilalte atacate și războiul s'ar întinde? Datoria Angliei și a Franței este limpede. Ele vor veni în ajutorul celor două țări atacate.

In al treilea caz, neutralitatea Olandei va face servicii Belgiei chiar și înțelegerii anglo-franceze. Nimeni nu trebuie să se îndoiască de faptul că Marea Britanie și Franța vor fi gata să dea ajutor vechiului lor aliat din 1914-1918.

Din aceste considerații ar rezulta că interesul germanilor este să înceapă, printr'o invazie a Olandei, cu speranța că Belgia nu s'ar hotărî îndată să-și îndeplinească datoriile de bună vecină, și că înțelegerea anglo-franceză ar suferi întârzieri, în acțiunea ei de ajutorare a Olandei.

Cam acesta este raționamentul pe care-l facem la Londra.

S'A INCERCAT UN ATENTAT

CONTRA UNUI POD IN BELGIA

Bruxelles 18 (Rador). — Corespondentul Agenției Havas transmite:

Sâmbătă dimineața la un pod peste Meusa, la Seraing, un om a coborât de la pilonul central de susținere a podului, îndreptându-se spre locul unde se aflau depozitate explozibilele de siguranță.

Sentinela a făcut somațiile legale după care a tras.

Necunoscutul a căzut în Meusa și a fost luat de valuri.

La Ultima Oră:

Cum comentează Berlinul crearea comandamentului economic franco-englez

PE FRONTUL FRANCEZ

Un câine de legătură așteaptă în tranșee alături de „camarazi" momentul să-și îndeplinească misiunea

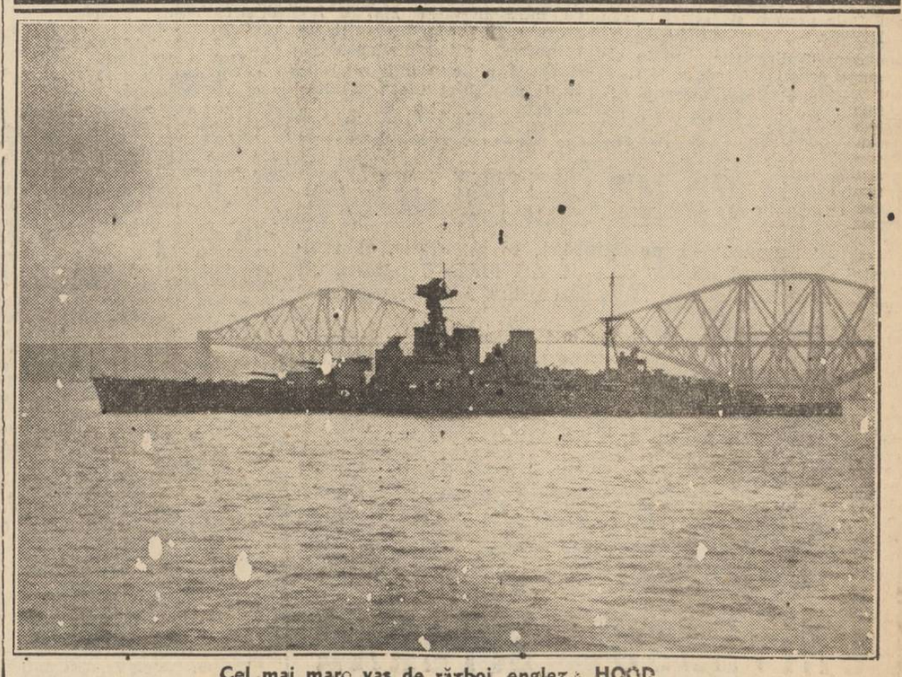

Cel mai mare vas de război englez: HOOD